

OP REIS IN EIGEN LAND

EEN DAGJE SPANJE IN ANTWERPEN

¡HOLA!

Zo zeggen de Spanjaarden 'Hallo!'
Gemakkelijk te onthouden, niet? Wie
'Spanje' zegt denkt aan de zon, het
strand, de Spaanse wijn en
flamenco-dans. Dat is niet direct te
vinden in Antwerpen, tenminste als
je het Sint-Annastrand niet
meerekent. Maar we gaan op zoek
naar sporen van
Spanje in onze stad.
We leren je telkens
enkele Spaanse
woordjes zodat je
hier na de vakantie
mee kan uitpakken.

Hasta la vista.

¡VAMOS!

Buenos días.

Een woordje Spaans

Wanneer je niet goed weet hoe je iemand 'dag' zegt, is er één uitroep die je
altijd en overal helpt: 'HALLO!' Keer dit om en je kan iedereen
al in het Spaans begroeten: 'HOLA'. Als je écht wil scoren, let
dan op de uitspraak. Je mag de 'H' niet te hard horen en de
klemtoon ligt op de laatste klinker 'A'.

<https://www.youtube.com/watch?v=i1BoQuS4mx4>

De Waterpoort

Gillisplaats

We beginnen al met een plezierige opdracht. Loop eens op een zeer plechtige wijze door deze koninklijke waterpoort.

Wie naar onze stad kwam met een schip moest door een van de waterpoorten de stad binnenkomen. Deze waterpoort is tweemaal op wandel gegaan. Eerst stond ze aan de Vlasmarkt, dan aan de Sint-Jansvliet en nu hier aan de Zuiderdokken. Deze dokken zijn gedempt (dichtgegooid). Dus een wandelende waterpoort zonder water.

Deze poort heet ook 'koninklijke poort'. Het is een prachtig, versierde poort gemaakt om koning Filips IV van Spanje te verwelkomen. (Maar hij is nooit gekomen). Onze Peter Paul Rubens zou het ontwerp van deze poort gemaakt hebben.

Even checken?

Ga eens op zoek wanneer deze poort gebouwd werd ?

Dit portret is geschilderd door Pieter Paul Rubens. Het is koning Filips IV van Spanje die leefde van 1605 tot 1665. Kan dit dan kloppen? Kan deze poort dan voor Filips IV gebouwd zijn?

Welke woordjes kennen we al?

España	Spanje
¡ Hola!	Hallo
¿ Qué?	Wat? Wie?
¿ Por qué?	Waarom?
Porque	Omdat (zonder de vraagtekens)

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten

Leopold de Waelplaats

Voor dit museum vind je een waterpartij die eb en vloed verbeeldt. Het is ontworpen door de Spaanse kunstenaar **Christina Iglesias**: 'De diepe fontein'.

Gedurende één uur (60 min) komt het water op en in een volgend uur zakt het weer. Leeg zie je de bladeren op de bodem en vol weerspiegelt het de gevel van het museum. Mooi, vind je niet?

Klopt dit met de werkelijkheid? Met andere woorden: heb je aan onze Noordzee ook om de twee uur eb en vloed?

0 Ja

0 Neen, maar ...

Waarom is er hier een eucalyptusblad getekend?

fontein	fuate
water	agua
zee	mar

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten (2)

We staan hier voor het KMSK: een enorm gebouw waar een prachtige verzameling schilderijen wordt bewaard en tentoongesteld.

Op de eretribune van de voorgevel zie je elf borstbeelden staan. Helemaal links zie je de Spaanse schilder Diego Velázquez. Eén van zijn bekendste schilderijen is

'Las Meniñas' (De hofdames).

Het schilderij is eigenlijk een portret van het prinsesje Margaretha, dat poseert voor de schilder. Je kan het vergelijken met de foto die van je gemaakt wordt bij je Plechtige Communie of je Lentefeest.

Picasso

Dali

Herken je de personages op elk van de schilderijen? Welke verschillen zie je wanneer je naar de voorwerpen kijkt die de schilders hebben gebruikt? Wie of wat zou bij jou op de foto mogen?

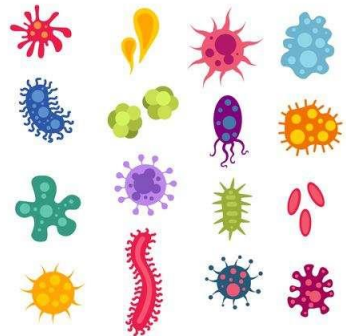
Instituut voor Tropische Geneeskunde

Nationalestraat 155

Vandaag is het al 'corona' dat de klok slaat. Een virus dat vanuit China over de hele wereld verspreid is geraakt. Een wereldwijde epidemie noemt men ook een pandemie. Maar de wereld heeft al eens zo'n pandemie gekend, namelijk in 1919 na de Eerste Wereldoorlog. Men noemde ze toen 'de Spaanse griep'. Niet omdat ze uit Spanje kwam, maar omdat de eerste berichten hierover in Spaanse kranten verschenen. Spanje was namelijk niet bij de oorlog betrokken en daarom konden de kranten er veel vrijer over spreken.

Het Tropisch Instituut houdt zich bezig met de studie van infectieziekten. Ziekten die besmettelijk zijn en een epidemie kunnen veroorzaken. Antwerpen is een havenstad en toen de schepen vroeger veel langer bleven liggen, kwamen hier veel zeelui aan land die wel eens ziekten meebrachten. Sommige

ziekten worden overgebracht door een virus andere door een bacterie. Een bacterie is een levende cel die, als ze ziektes veroorzaakt, door geneesmiddelen moet worden bestreden (wij hebben ook veel goede bacteriën in ons lichaam). Een virus leeft niet op zichzelf maar heeft een levende cel nodig om te overleven: daartegen helpen geen geneesmiddelen. Je lichaam moet dit zelf proberen overwinnen en kan eventueel geholpen worden door een vaccin. Probeer eens een nieuw virus te tekenen. Je kan je inspireren op het coronavirus of op de afbeeldingen.

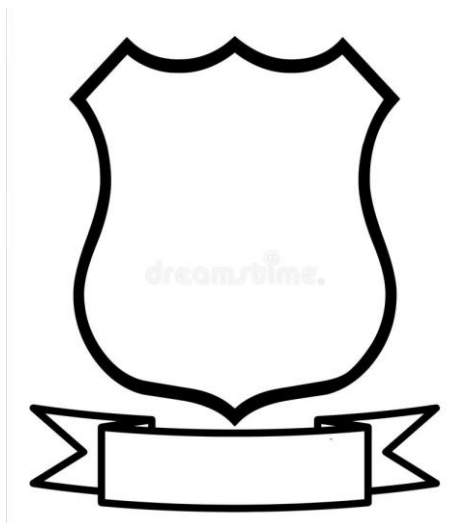
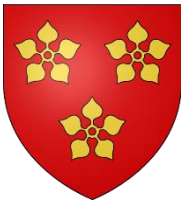

griep	gripe
virus	virus
bacterie	bacterias

Stadhuis

Grote Markt

Op de gevel van het stadhuis zie je naast al de andere versieringen ook enkele wapenschilden. Misschien herken je dat van Antwerpen? Landen, steden, families, maar ook verenigingen, zoals voetbalploegen, laten een wapenschild ontwerpen. Hieronder heb je enkele voorbeelden ter inspiratie. Je merkt dat ze heel eenvoudig of zeer ingewikkeld kunnen zijn. Welk wapenschild zou jij voor jezelf ontwerpen? Inspiratie kan zijn: je familienaam, je lievelingsbloem of -dier, je karakter, je hobby...

Karmelklooster

Rosier 22

Van Israël naar Spanje naar België.

In het begin van de 13de eeuw leeft een groep kluizenaars in het Karmelgebergte, in het noorden van het huidige Israël. Deze mensen trekken zich terug uit het oppervlakkige leven om zich meer te bezinnen en dichter bij God te komen. Daarom noemen ze zich ook 'Karmelieten'.

In de 16de eeuw leidt zuster Theresia van Avila (Spanje) de Karmelietenorde terug in goede banen.

De Spaanse zuster Anna, verpleegster en secretaresse van Theresia, komt naar Antwerpen en sticht hier het klooster van de karmelietessen. Op 15 augustus 1615 leggen de Aartshertogen Albrecht en Isabella hier de eerste steen.

Deze zusters leven met strenge regels en achter een slotmuur. Zij komen nooit buiten en krijgen ook amper bezoek. Zij leven in een wereld zonder radio, tv, gsm, feestjes, drukte en gedoe. Zij leven in een wereld van handenarbeid, stilte en bidden. Het klooster is een plek om op adem te komen.

Stel je voor eens een zalig dagje zonder TV, radio, game boy, Playstation, gsm...

Wat zou jij doen die dag?

De zusters Karmelietessen vierden op 6 november 2012 hun stichting in Antwerpen **400** jaar geleden.

<https://www.youtube.com/watch?v=OF6JaclNWAU>

Cumpleaños feliz, cumpleaños *feliz*,
Te deseamos todos, cumpleaños feliz.
¿Cuántos años tienes? Tienes cuatrocientos años.

Maagdenhuis

Lange Gasthuisstraat 33

Prinses Elisabeth is geboren in 2001. Dat betekent dat zij nu oud genoeg is om haar vader Koning Filip op te volgen. Wanneer er een nieuwe koning wordt aangesteld is het een zeer oude gewoonte dat hij in de eerste maanden van zijn bestuur een bezoek brengt aan de

hoofdsteden van elke provincie. Lang geleden verklaarde de landsheren daarmee dat zij akkoord gingen met de rechten en de vrijheden die de steden in de loop van de geschiedenis hadden gekregen. De straat waar zij te paard de stad binnen reden was deze Lange Gasthuisstraat. Vandaag wordt deze

gewoonte door onze koningen nog steeds in ere gehouden. Zij bezoeken de steden en worden dan ontvangen door de burgemeester en de provinciegouverneur en toegejuicht door de inwoners van de stad, zoals je op de foto's kan zien.

Kan je de lijst van al onze koningen opsommen? (begin bij Leopold I)

koning	rey
koningin	reina
prinses	princesa
prins	principe

Museum Plantin-Moretus

Vrijdagmarkt 22

Dit museum is één van de mooiste en belangrijkste musea van Antwerpen. Het was het woonhuis en de werkplaats van Christoffel Plantin, de eerste drukker in Antwerpen die hier een enorm bedrijf heeft opgezet. Hij publiceerde duizenden boeken, waaronder ook een aantal geschreven door Spaanse auteurs.

Filips II, koning van Spanje, die toen onze landsheer was en zeer katholiek, controleerde alles wat hier gedrukt werd. Dat wil zeggen dat boeken die door de Katholieke Kerk werden afgekeurd niet mochten worden gedrukt. Daarvoor werd een index van verboden boeken opgesteld, een lijst van boeken die niet mochten gepubliceerd worden. Zo'n lijst kan je in dit museum nog terugvinden.

Dat noemen we censuur. Wanneer de Kerk akkoord was met de publicatie werd een stempel in het boek gezet met de formule 'Nihil obstat' ('geen obstakel'; niets staat in de weg) (zie afbeelding). Eigenlijk werd censuur ook in de oorlog gebruikt (denk aan de Spaanse griep). Misschien doen jullie ouders dat ook wel door programma's of sites af te sluiten zodat je ze niet kan raadplegen op je tablet of PC.

Wat blokkeren ze zoal bij jou?

Wat zou jij censureren bij jouw kinderen?

Boek	libro
Drukker	impresora
stempel	sello

Bourlaschouwburg

Komedieplaats 18

We staan hier voor het ‘Théâtre royal français’ ontworpen door Pierre Bruno Bourla. Op de gevel van dit gebouw staan bustes van belangrijke toneelschrijvers. Veel Franse auteurs zoals Molière, Corneille of Racine. Er staat ook een Spaanse schrijver bij: **Lope de Vega**.

Ga op zoek naar zijn borstbeeld. (Zijn naam staat onder het beeld geschreven).

Wist je dat hij in 1562 (... eeuw) in Madrid (hoofdstad van ...) geboren is?

Wist je dat hij op vijfjarige leeftijd al Spaans en Latijn kon lezen?

Wist je dat hij wel 1800 komedies schreef en wel 3000 gedichten?

Wist je dat zijn toneelstukken ook in Antwerpen gedrukt werden in het Castiliaans? (Spaans)

Wist je dat hij een zeer populaire schrijver was zodat de mensen zeiden: *Es de Lope wat betekende dat het heel goed was.*

Heb jij al ooit een gedicht, een toneelstukje, of een liedje gemaakt? Misschien kan je wel eens een sprookje schrijven.

‘Los nenúfares indios’
Weet je de Nederlandse naam van dit sprookje?

Het is geschreven door koningin Fabiola en wordt uitgebeeld in de Efteling.

Sint-Jacobskerk

Lange Nieuwstraat 73-75 of Sint-Jacobsstraat

We beginnen met enkele Spaanse woordjes.

Camino = Weg   Palo = Stok

Concha = Schelp   Sombrero = Hoed

Santiago = Sint-Jacob   Viaje = Reis, Tocht

Heb je wel eens gehoord van **Santiago de Compostela**?

Misschien ken je wel iemand die daar al eens een tocht naar toe gemaakt heeft? Op **bedevaart** gaan is reizen om ergens te gaan **bidden**. Maar de beste bedevaart is als je eerst een stille tocht maakt om onderweg dieper over je leven na te denken en hartelijker tot God te **bidden**. Bedevaarders of 'pelgrims' zijn er

in elke godsdienst. Zo gaan christenen op bedevaart naar bv. Jeruzalem, Lourdes, Scherpenheuvel of Compostela in Noord-Spanje; Moslims naar Mekka en Joden naar Jeruzalem. Een stille en moeizame tocht doorheen de natuur is

de beste weg om persoonlijk na te denken en te leren de uitdagingen op je levensweg niet te ontlopen. Daarom kan een bedevaart ook een sportieve uitdaging zijn met de fiets of te voet met de rugzak.

Sta je voor de ingang onder de toren van de kerk, dan zie je wat een pelgrim zeker nodig heeft: ...

Wist je dat volgens de legende Sint-Jacob in Compostela begraven ligt?

Wist je dat er daar aan de kust zo'n grote mantelschelpen kunt rapen?

Wist je dat er vele pelgrims vertrokken zijn vanuit deze kerk?

Martinilo, Broeder Jacob

<https://www.youtube.com/watch?v=UCD2I7D-dOo&list=PLEKyiceNOSBN48ozPTmzeeJvBuZ5TaZFq&index=17&t=0s>

Sint-Andrieskerk

Waaistraat 1

Laten we in deze kerk naar de Mariakapel gaan en daar eens over mode praten.

Op deze foto is Maria gekleed met een lange mantel die op haar hoofd rust en wijder op de grond valt in een lange sleep. Zo was ze 400 jaar lang gekleed naar de **Spaanse mode** uit de jaren 1600. Het Jezuskindje draagt een kleedje dat volledig past bij het kled van zijn moeder.

Maar wie geeft zijn geliefde eens niet een nieuw kleedje? In het Antwerpse modejaar 2001 mag mode-ontwerpster Ann De Meulemeester, een van de Antwerpse Zes, Maria in het nieuw zetten. Maria draagt een krans van veren.

Kijk eens op het altaar achter het Mariabeeld naar een afbeelding van de Heilige Geest die als duif wordt voorgesteld. Duif, krans, veren ...: Zou Ann De Meulemeester hier haar inspiratie hebben gehaald?

Of is haar voorliefde voor veren misschien al vroeger ontstaan omdat op haar eerste date de man een pluimpje had opgestoken!

Zowel in het hart van Spanjaarden als in het hart van Vlamingen krijgt Maria een warm plaatsje.

Salve Rociera, olé, la canción más bonita del mundo

https://www.youtube.com/watch?v=gUr43_AwSH0

Dit Marialiedje is ook gespeeld op de begrafenis van koningin Fabiola.

Sint-Nicolaasplaats

Lange Nieuwstraat 3-5

We zijn hier op de Sint-Niklaasplaats. Het is dan ook niet moeilijk om te raden wie er boven op die hoge sokkel zit midden op het pleintje.

Oei, er zijn wat woorden uit de tekst weggevallen. Kan jij ze terug op zijn plaats zetten?

Sint-Nicolaas zit op een soort..., hij is immers een belangrijke ... die leefde rond het jaar 300, dat is meer 1.700 jaar geleden.

In de linkerhand houdt hij een groot boek, de ...

Zie je zijn heel zware mantel? Daarmee beschermt hij de ...

Zie je ook hoeveel kindjes er zijn? ...

Die kinderen zitten in een ton. Volgens een van de oude verhalen over Nicolaas, een legende, zou hij drie jongetjes gered hebben uit een ton vol ... (dat is heel erg zout water en dus heel pijnlijk).

Er zijn nog andere verhalen over de Goedheilige Man maar in al die verhalen is Nicolaas een echte beschermheilige én de grote kindervriend die we elk jaar op ... december verwachten.

Zes / ton vol pekels / drie / kindjes / troon / bisschop / Bijbel /

***“Zie ginds komt de stoomboot uit Spanje weer aan.
Hij brengt ons Sint-Nicolaas, ik zie hem al staan.”***

Toch kan ik je geen Spaans liedje laten horen over de Sint. Weet je waarom niet? Wel, in Spanje brengt de Sint geen snoepgoed op 6 december maar zijn het de Drie Koningen op 6 januari die de kinderen verwennen. Wij zingen wél dat hij uit Spanje komt, maar in feite komt hij uit de havenstad Bari in het Zuiden van Italië, dat vroeger Spaans grondgebied was.

Naranja: sinaasappel

Mandarina: mandarijn

La fruta me gusta : ik hou van fruit

Sint-Carolus Borromeuskerk

Hendrik Conscienceplein

Deze barokke kerk is gebouwd voor en door de paters jezuiten. Hun stichter is **Ignatius van Loyola**. Loyola ligt in de Spaanse streek Baskenland. Zie je zijn borstbeeld hoog tegen de voorgevel?

Omdat de eerste paters van deze orde in Antwerpen enkel Spaans spraken, werden ze hier ‘de Spaanse priesters’ genoemd. Een **bijnaam** noemen we dat.

Heb jij al eens van anderen een bijnaam gekregen omdat jij op een of andere manier van hen verschilt en dus opvalt?

Vind je die bijnaam terecht? Vond je dat leuk?

En geef jijzelf soms een bijnaam aan mensen die in jouw ogen ‘anders’ zijn? Weet je of zij die bijnaam van je terecht vinden? En of zij die ook ‘leuk’ vinden?

Binnen in de kerk, onmiddellijk rechts, zie je tegen de houten wand medaillons. Zij vormen een **stripverhaal van het leven van Ignatius** (maar zonder tekstballonnetjes). Herken je de volgende ‘strips’? Kijk eens naar de details!

1-) Ignatius ligt lang ziek te bed. In een crisis komt men al sneller tot bezinning en tot bekering.

2-) Hij trekt zich terug in een grot en beschrijft zijn diepe ervaringen met God.

3-) Ignatius verlaat het kasteel van Loyola en neemt afscheid van zijn familie.

Dan volgen een lange reeks wonderlijke verhalen van hoe hij overwint in zijn gevecht met het kwaad en hoe hij o.a. zieken geneest.

15-) In Venetië zet hij zich vrijwillig in voor besmettelijk zieken (pestlijders).

16-) De Paus geeft zijn goedkeuring aan de nieuwe orde van de jezuiten.

17-) De Spaanse edelman Franciscus Borgia wil niet langer een oppervlakkig leven leiden en meldt zich als kandidaat bij Ignatius om jezuïet te worden.

19-) en 20-) Ignatius sterft te Rome. Velen tonen hun verdriet.

Wie vindt het ?

Hieronder vind je in het vierkant namen die iets met Spanje te maken hebben. Zowel horizontaal, verticaal als diagonaal moet je woorden doorstrepen. Met de letters die overblijven vind je een driemaal een vreugdekreet? Het is ook het begin van een voetballiedje...

Schrap de volgende woorden:

BARCELONA / BASKENLAND / VELASQUEZ / BENIDORM / PICASSO /
VAKANTIE / FABIOLA / PAELLA / STIER / SCHELP / SPANJE / ZEE / ZON /
MADRID / HOLA / SINT

Hoe dit nummer heet verklappen we nog niet!

<https://www.youtube.com/watch?v=XimUofrhQnE>

B	A	S	K	E	N	L	A	N	D
A	V	E	L	A	S	Q	U	E	Z
R	A	A	D	L	.	.	.	E	S
C	K	L	I	L	P	S	E	E	C
E	A	O	R	E	I	I	J	N	H
L	N	I	D	A	C	N	.	O	E
O	T	B	A	P	A	T	L	Z	L
N	I	A	M	P	S	A	.	.	P
A	E	F	S	.	S	T	I	E	R
B	E	N	I	D	O	R	M	.	.

De oplossing is:

. . . . .